Cena 80 hal

Nowy Dziennik

Cena 80 hal

Rok III. Kraków, środa 21 stycznia 1920 Nr 21

Problem bolszewizmu.

Kraków, 20 stycznia.

(b) Tylokrotnie już odprowadzany na miejsce wiecznego spoczynku, tylokrotnie żegnany radosnymi nekrologami — bolszewizm, nie tylko że dalej żyje, ale nadto w samej Rosyi przystosowuje się podobno do warunków rzeczywistości, zwracając się na prawo, a poza Rosyą rozwija m. i. systematyczną propagandę rewolucyjną wśród uciśnionych ludów Azyi środkowej i południowej. Onegdaj czytaliśmy, że postępy bolszewików w Azyi poczynają mocno niepokoić Anglię: Lloyd George wysłał do Paryża angielskich dygnitarzy wojskowych celem powzięcia przez koalicyę wspólnych kroków wobec Rosyi sowjeckiej. Co więcej z tej samej depeszy londyńskiej dowiedzieliśmy się, że w angielskich kołach dyplomatycznych panuje przekonanie, iż wojska t u r e c k i e, operujące w Małej Azyi, pozostają w związku z bolszewikami. W ten sposób byłby cały obecny „pokój" Europy podminowany z kilku naraz stron: i od wschodu europejskiego, i z centralnej Azyi i wreszcie na punkcie traktatu z Turcyą.

Ten stan rzeczy stawia nam znowu plastycznie przed oczy tę bardzo niewygodną prawdę, do której zwykle nie chcemy się przed sobą przyznać, a mianowicie, że bolszewizm jest najdonioślejszym problemem współczesności, z którym w jakikolwiek sposób państwa i narody będą się musiały rozprawić. Nadzieje, jakim się dotychczas w tym kierunku oddawano, okazały się zupełnie złudne. W m i l i t a r n y pogrom bolszewizmu — dziś, po nieudałych imprezach Judeniczów, Kołczaków i Denikinów — nikt chyba nie wierzy. Od Polski nie żąda już też nawet koalicya rozgromienia bolszewików, ale jedynie otoczenia ich „drutem kolczastym" i antyseptycznego oddzielenia ich w ten sposób od reszty Europy. Stanowisko o tyle bądźcobądź logiczne, ileże nawet klęska militarna bolszewików nie zdołałaby zabić i zdusić propagandy bolszewickiej, która przekroczyła wszak granice etnograficznej Rosyi. Z drugiej atoli strony fakt właśnie, że w A z y i zaczynają odzywać się hasła bolszewickie, stanowiłby dowód, że „drut kolczasty" na Wschodzie Europy nie zdoła jeszcze sam dla siebie uckronić świata od bolszewizmu.

O ile w ten sposób orężem trudno, lub wogóle niemożliwem będzie, zmiażdżyć bolszewizm, o tyle również nadzieja, iż sam bolszewizm wkońcu w sobie się strawi i spali, iż poprostu wygaśnie, nie wydaje się być bardziej uzasadnioną. Przemawiają przeciwko niej z jednej strony dotychczasowe etapy rozwoju bolszewizmu w Rosyi i poza Rosyą, a z drugiej — cała owa nieprzebrana moc otwartych ran, boleśnie zaostrzonych konfliktów politycznych i społecznych w dzisiejszym świecie, które wykorzystuje propaganda bolszewicka dla swoich celów. Jest to moment, na który zbyt mało dotychczas zwraca się uwagi. A szkoda, bo wyjaśniłby on niejedno. Skąd np. ruch k l a s o w y, dążący do dyktatury p r o l e t a r y a t u, znajduje odgłos wśród uciemiężonych narodów azyatyckich, których struktura socyalna jest o całe niebo odległą od tej struktury, jaka ewentualnie zrodzić może ideologię maksymalistyczno-socyalistyczną? Stąd otóż, że bolszewizm rosyjski, świadomy tego, że albo zdobędzie świat, albo zbankrutuje, wykorzystuje nie tylko trudności s o c y a l n e dzisiejszego porządku rzeczy, ale i wszelkie inne, w pierwszym rzędzie p o l i t y c z n e, aby i w ten sposób w płomieniach p o w s z e c h n e j rewolucyi ugruntować nowy społeczno-ekonomiczny gmach ludzkiego współżycia.

Ani więc walka militarna z bolszewizmem ani też bierne wyczekiwanie na jego automatyczny koniec — nie załatwiają, jak przynajmniej dzisiejsza sytuacya wykazuje, problemu bolszewickiego. Problem ten zahacza z konieczności o wszelkie ropiejące choroby imperyalistycznego i kapitalistycznego porządku rzeczy, i wskutek tego bezmiernie się komplikuje. Najtęższe głowy europejskie są dzisiaj wobec niego zupełnie bezradne. Mężowie stanu koalicyi wiedzą, co wobec bolszewizmu n i e robić; n i e wysyłać więcej wojsk, n i e popierać generałów czeskich itd., ale co r o b i ć — tego nie wiedzą. Akcya Polski i ów „drut kolczasty" mogą w mniejszym lub większym stopniu utrudnić bezpośrednią propagandę bolszewicką w środkowej i zachodniej Europie; ale nie mogą usunąć bolszewizmu ze świata.

I tak pozostaje jedno tylko staremu porządkowi rzeczy; w s z y s t k i e te ideały i zasady, które ma on na u s t a c h, które stanowią rzekomo jego żelazne podstawy, a które wobec rzeczywistości życiowej są jeno krwawą ironią — u r z e c z y w i s t n i ć, w c i e l i ć w c z y n. A wcielić w czyn i w życie, w zwyczajną i codzienną praktykę życiową, hasła, będące dotychczas czczymi frazesami: hasła wolności, równości, demokracyi, sprawiedliwości, samostanowienia o sobie narodów. Jeśli organizm jest bowiem chory, to należy — obawiając się zakażenia gorszą chorobą — u z d r o w i ć go... Armatami lub kulami z papierowych rezolucyi nie zabije się owej choroby grożącej ze Wschodu...

Sawinkow i Czajkowski, byli ministrowie w gabinecie Kiereńskiego, oświadczyli onegdaj w Warszawie: „Losy Petersburga byłyby inne, gdyby Finlandya otrzymała była zawczasu deklaracyę co do swej niezawisłości". Mutatis mutandis daloby się to samo powiedzieć o całym problemie bolszewizmu.

Obsadzenie oswobodzonych ziem.

Jak zajęto Leszno

POZNAŃ PAT. Dnia 15 stycznia wydała niemiecka Rada ludowa w Lesznie do niemieckiej ludności tamtejszej odezwę wzywającą mieszczaństwo w Lesznie i okolicy aby w dnie wkroczenia armii polskiej powstrzymało się od wszelkich objawów radości, aby nie wychodzono na ulicę, aby dzień 16 stycznia święcono jako dzień powszechnej ż a ł o b y i smutku. Odezwa wzywa dalej Niemców, aby o godz. 10 1/2 przed południem poraz ostatni zebrali się przed ratuszem, by zamanifestować przynależność narodową.

Wymarsz załogi niemieckiej rozpoczął się w sobotę rano. Wkrótce po wyjściu wojska niemieckiego wjechał do miasta patrol trzech ułanów polskich i ustawił się pod ratuszem. Była godz. 10 rano. Wnet potem wmaszerował silniejszy patrol piechoty polskiej pod wodzą porucznika Trojanowskiego i ustawił się przed koszarami. Wojsko polskie wkroczyło z muzyką i z pieśnią na ustach. W mieście panował spokój i porządek. Nie padł ani jeden strzał. Poczęto wywieszać chorągwie polskie, wieńce z zieleni i kwiatów, również na ratuszu i na budynkach publicznych wywieszono dawno przygotowane chorągwie o barwach narodowych polskich. O godz. 11.50 w południe ustawiły się wojska na rynku i tu je powitał pięknem przemówieniem Dr. Swiderski. Po przemówieniu tem odśpiewano narodowy hymn polski.

Entuzyastyczne powitanie wojsk polskich.

Kwatera główna frontu pomorskiego 19 bm. Ze wszystkich stron Prus królewskich Mazowsza dochodzą wiadomości o entuzyastycznych powitaniach wojsk polskich przez ludność. Ludność niemiecka zachowuje się wszędzie lojalnie, a ludność polska wita wojsko polskie niezmiernie entuzyastycznie. Miasto Lidzbark na Mazowszu było udekorowane flagami a wieczorem iluminowane. Ludność bratała się z wojskiem a radość swoją wyrażała manifestacyjnie pochodami i śpiewami. W Brodnicy oddział gen. Prószyńskiego przyjęto chlebem i solą, a patrol przechodzący przez miasto była przedmiotem nieustannych owacyi ze strony ludności.

Na Mazowszu.

Działdów [Pat] W ciągu dnia dzisiejszego zostały zajęte przez wojska polskie na Mazowszu między innemi miasta: Lubowla i Nowe Miasto.

Na Pomorzu.

Warszawa [Pat.] Z kwatery głównej frontu Pomorskiego donoszą: W ciągu dnia dzisiejszego operacye na froncie Pomorskim odbywały się w dalszym ciągu według planu i wojska wypełniły swoje zadanie, doszedłszy do rzeki Noteci. Dziś zajęły polskie oddziały miasto Kowalewo [Schoensee], znane z uchwały władzy miejskiej, która przeznaczyła dużą sumę na zorganizowanie powitania naszej armii.

Głosowanie plebiscytowe na Śląsku.

Lyon [Pat] Radio warszawskie. Jak donoszą z Kopenhagi, głosowanie w pierwszej sferze plebiscytowej na Śląsku zostało ostatecznie oznaczone na dzień 19 lutego.

Ewakuacya Prus Zachodnich przez Niemców.

Gdańsk. PAT. Rokowania między generalną komendą 13 korpusu w Gdańsku, a polskimi oficerami, toczące się na Zamku w Oliwie, doprowadziły obecnie do rezultatu, że określono dokładnie termin i strefę przy ewakuacyi Prus Zachodnich aż do 15 dnia okresu ewakuacyjnego t. j. do 31 stycznia br.

Przed opuszczeniem Gdańska przez Niemców.

Gdańsk. PAT. Dnia 24 stycznia odbędzie się tutaj wielka parada pożegnalna wojskowa tutejszej dotychczasowej załogi niemieckiej.

Malborg. PAT. Podczas okupacyi terenów plebiscytowych przez wojska koalicyjne nie nastąpią żadne wydalania (?). Dla Polaków ma być ustanowiona specyalna instytucya apelacyjna w Kwidzyniu.

Gdańsk. PAT. Do tutejszych banków napływa wiele zgłoszeń na polską walutę markową.

Komunikat sztabu generalnego.

WARSZAWA PAT. Komunikat sztabu generalnego wojsk polskich z dnia 19 bm.: Front litewsko-białoruski: Wojska generała Rydz Smigłego w pościgu za cofającym się przeciwnikiem zajęły szereg miejscowości na wschód od jeziora Rusza. Na północy od Bobrujska bolszewikom udało się przeprawić na zachodni brzeg Berezyny i zaatakować miasto Swisłocz. Oddziały wielkopolskie w brawurze kontrakcyi odrzuciły nieprzyjaciela na wschodni brzeg rzeki zadając mu dotkliwe straty. Na odcinku poleskim bolszewicy uporczywie atakowali nasze pozycye na torze kolejowym i pod wioską Snieżkali na południe od Prypeci. Ataki powtarzały się przez cały dzień. Przy świetnym współudziale naszej artyleryi i pociągów pancernych zostały one odparte z wielkiemi dla nieprzyjaciela stratami. Na południe od Prypeci oddziały nasze przeszły do kontrataku i rozbiły batalion bolszewicki. Nieprzyjaciel w popłochu wycofał się na wschód.

Front wołyński: Ożywiona działalność wywiadowcza.

Rewindykacya ziem polskich na zachodzie: w ciągu dnia wczorajszego wojska nasze obsadziły wschód Torunia, prócz Torunia Lidzbark, Brodnicę i Margonin. Wszędzie obejmowanie odbywało się spokojnie.

Zastępca szefa sztabu generalnego Kuliński pułkownik.

Wojska polskie idą na Kijów

Rumuni na Odessę.

Warszawa. Paryski »Temps« z dn. 11 bm. donosi z Zurychu pod datą 9 bm. Oddziały ukraińskie żywo wspomagane przez Rumunów, zajęły okolicę Dniestru. Z drugiej strony wojska polskie których podstawą operacyjną jest Wołyń, maszerują w dwóch kierunkach: W kierunku Dniepru i Kijowa i w kierunku Morza Czarnego, wzdłuż drogi żelaznej Lwów Odessa.

Wołyń i Polesie są opuszczone, głównym punktem zainteresowania polskiego jest prowincya Kijów, gdzie się spotkają bolszewicy z wojskami polskiemi i jednostkami odrodzonej armii ukraińskiej. Posuwanie się Polaków naprzód ma na celu pomóc demokratycznym elementom ukraińskim grupującym się koło Petlury aby zwalczać nowy rząd komunistyczno-ukraiński, który się usadowił w Kijowie pod opieką rządów sowieckich.

Korespondent »Morning Post« donosi z Warszawy, że znaczne wojska rumuńskie maszerują na Odessę.

Po wyborze Deschanela.

LUGANO. (Tel. wł.). Paryski korespondent »Secolo« donosi: Klęska Clemenceau'a przyjęta została powszechnie z zadowoleniem. Zwolennicy Deschanela wskazują na to, że Clemenceau tylko podczas wojny, ale nie na konferencyi pokojowej, stał na wysokości swoich zadań. Nie przeparł on rozbrojenia Niemiec i pogorszył stosunki francusko-włoskie. Lud zaczyna rozumieć, że Clemenceau pracował dla wojny. Francya jednakowoż potrzebuje teraz mężów, którzyby byli czynni dla pokoju.

*

Nowy prezydent republiki francuskiej, Paweł Deschanel, jest synem profesora historyka i krytyka literackiego, Emila Deschanel, który w roku 1850 z powodu wydania broszury p. t. »Katolicyzm i socyalizm« stracił posadę nauczycielską w Paryżu i osiadł w Brukseli. W Brukseli przyszedł na świat w dn. 13 lutego 1856 roku dzisiejszy prezydent republiki Emil Deschanel był potem za trzeciej rzeczypospolitej deputowanym i profesorem literatury w College de France. Paweł Deschanel poświęcił się studyom prawniczym, poczem karyerze urzędniczej, był podprefektem w różnych okręgach, w r. 1885 wybrany został deputowanym. Połączył się z początku z umiarkowanymi republikanami, ale coraz bardziej przechylał się na stronę obozu klerykalno-nacyonalistycznego. Wytworność jego, ujmujące zalety charakteru, takt i zręczność uczyniły go popularnym w Izbie i szanowanym nawet przez przeciwników. Pomiędzy rokiem 1897 a 1901 był prezydentem Izby deputowanych.

W roku 1902 zwyciężył jednak Pawła Deschanela radykał Leon Bourgeois, obecny przedstawiciel Francyi w Lidze narodów. W r. 1912 powrócił jednak na stanowisko prezesa Izby deputowanych, w chwili gdy radykali stracili przewagę w Izbie poselskiej. Był prezydentem Izby deputowanych, wybranej w maju 1914 roku, przez cały czas wojny. Nowa Izba, w której większość mają partye prawicowe, wybrała go ponownie. Deschanel na stanowisku prezydenta republiki będzie niewątpliwie równie bezstronnym, jakim był na dotychczasowym urzędzie i zapewne ograniczy się przedewszystkiem do swoich zadań reprezentacyjnych.

Paweł Deschanel przy wyborach na prezydenta republiki w roku 1913 otrzymał już głosów 83 przy pierwszem głosowaniu. Poincare otrzymał wtedy głosów 180.

Charakterystyczne jest, że Deschanel nigdy nie piastował godności ministra.

Między Deschanelem a Clemenceau istniały już od dawna przeciwieństwa zarówno natury ideowej, jak i czysto osobiste. W roku 1892 przyszło między tymi dwoma mężami stanu do pojedynku na pistolety z powodu afery panamskiej. Skończył się on jednak bezkrwawo.

Millerand przyszłym premierem?

Berlin. [Tel. wł.] »Matin« donosi, że Millerand otrzyma misyę utworzenia nowego gabinetu. Tekę skarbu otrzyma obecny minister dla odbudowy Loucheur.

Posiedzenie Komitetu wykonawczego Ligi narodów.

PARYŻ. PAT. Havas. (Spóźnione). Wczoraj rano w ministerstwie spraw zagranicznych odbyło się pod przewodnictwem Leona Bourgois pierwsze posiedzenie komitetu wykonawczego Rady Ligi narodów. Obecni byli Curzon, Matsui, Venizelos, Ferraris, Cuiences de Leon, posłowie Szwecyi, Norwegii, Danii Szwajcaryi Grecyi, Czechosłowacyi, Syamu, Chin, ambasador belgijski i polski, minister zagraniczny Patek oraz Lloyd George. Przewodniczący Bourgeois w przemówieniu wyraził nadzieję że Stany Zjednoczone w niedalekiej przyszłości zgłoszą swoje uczestnictwo, oraz wyraził zadowolenie z powodu przyłączenia się do Ligi Narodów Hiszpanii, Persyi, Chile, Argentyny i Paragwaju. Rola Ligi Narodów, powiedział Bourgeois, polega na pomocy we wykonywaniu traktatów oraz na współdziałaniu w ewolucyi w przyszłości. Curzon w przemówieniu zapewnił w imieniu Anglii, że wszystkimi środkami współdziałać będzie, by umowa o Lidze narodów była wykonywana. Przedstawiciel Włoch, Ferraris podniósł doniosłość solidarności międzynarodowej.

Szwajcarya a Liga narodów.

Bazylea. (Tel. wł.) Ogólną sensacyę wywołała w Szwajcaryi ogłoszenie przez organ socyalistyczny w Zurychu w »Volksrecht« tajnego orzeczenia szwajcarskiej komisyi dla obrony kraju w kwestyi wstąpienia Szwajcaryi do Ligi narodów. Orzeczenie to dochodzi do wniosku, że wstąpienie Szwajcaryi do Ligi narodów, oznacza nie tylko zupełną rezygnacyę z neutralności Szwajcaryi, lecz także niebezpieczeństwo dla jej politycznej samodzielności.

Konferencye Polski z koalicyą w Paryżu.

PARYŻ. PAT. Havas. (Spóźnione). Sytuacya wojskowa oraz sprawa odszkodowań należnych Polsce będą tematem szeregu konferencyi pomiędzy ministrem p. Patkiem, Zamoyskim, Sapiechą a przedstawicielami mocarstw sprzymierzonych Lloydem Georgem, Nittim, Scialoją, Matsuimem i Wallacem.

Expose Apponyego.

NEUILLY. B. K. Przewodniczący węgierskiej delegacyi pokojowej hr. Apponyi wygłosił przed Radą Pięciu dłuższe expose, w którem oświadczył, że żyjąca na Węgrzech ludność niemadziarska nie chce się oderwać od Węgier, co możnaby łatwo udowodnić drogą plebiscytu. Następnie hr. Apponyi odpowiadał na pytania Lloyda Georgea, który pogratulował mu do jego nadzwyczajnej swady i przyrzekł że rozważy przedłożone przezeń argumenty. O temsamem zapewnił też Apponyego, Clemenceau.

Sprawa Albanii.

BELGRAD. B. K. »Epocha« donosi z Paryża, że poseł Trumbicz wyłuszczył przed Radą najwyższą stanowisko Jugosławii w kwestyi albańskiej. Jugosławia nie może dopuścić do utworzenia z Albanii autonomicznego państwa bałkańskiego pod protektoratem włoskiem. Albania musi zostać zupełnie niezależnem państwem, albo protektorat nad nią podzielony będzie między Jugosławią i Włochy.

Anglia a Niemcy.

BAZYLEA. Tel. wł. »Daily Mail« donosi: Angielska rada ministrów uchwaliła na swem środowem posiedzeniu, na którem Lloyd George nie był obecny zniesienie wszystkich ograniczeń gospodarczych wobec Niemiec. Walutę niemiecką notowano tego dnia poraz pierwszy oficyalnie na giełdzie londyńskiej.

W sprawie wydania Wilhelma przez Holandyę.

BAZYLEA. (Tel. wł.) »Presse Information« donosi z Paryża, że komisya koalicyi w sprawie cesarza Wilhelma uchwaliła przeprowadzić proces przeciw cesarzowi w Paryżu. Z Hagi donosi »Presseinformation«, że rząd holenderski zamyśla zwrócić się z apelem do wszystkich krajów neutralnych. Królowa Holandyi ma zamiar złożyć oświadczenie, że żądanie wydania cesarza przez Holandyę nie jest słusznem.

Reprezentacya dyplomatyczna Niemiec

Berlin. (Tel. wł.) Rząd berliński zamianował już swoich zagranicznych zastępców dyplomatycznych: dla Wiednia — posła dra Rosenberga, dla Londynu b. burmistrza Hamburgu dra Sthamera, dla Paryża — b. ministra skarbu dra Meyera, dla Brukseli — b. ministra sprawiedliwości Landesburga, dla Rzymu b. posła w Sztokholmie — Lucyusa, dla Sztokholmu — posła Napoylnego, dla Pragi — literata prof. dra Sängera, dla Berna ssw. — b. sekretarza stanu Adolfa Müllera i dla Belgradu posła do parlamentu Rzeszy Hassa.

Nawiązanie stosunków handlowych z Rosyą.

BERLIN. (Tel. wł.) Havas donosi o zasadniczym zwrocie w polityce koalicyi wobec Rosyi. Blokada Rosyi zostaje zniesiona, ale Rosya będzie mogła nawiązać stosunki handlowe jedynie z państwami koalicyi i krajami neutralnymi z wykluczeniem Niemiec.

LYON. PAT. Radio warszawskie. Rada najwyższa pragnąc przynieść ulgę strasznej sytuacyi, w jakiej znajduje się ludność Rosyi, pozbawiona najpotrzebniejszych przedmiotów, zadecydowała zezwolić na rozpoczęcie wymiany towarów na zasadach wzajemności pomiędzy Rosyą a krajami sprzymierzonemi i neutralnemi. Do wiadomości powyższej »Le Petit Journal« dodaje uwagę że decyzya ta nie oznacza żadnej zmiany w dotychczasowej linii polityki koalicyi w stosunku do rządu sowietów.

Finansowa odbudowa świata.

W omówieniu planowanej konferencyi w sprawie kredytu międzynarodowego (zob. wcz. nr. N. Dziennika) pisze »Times: Konieczność takiej konferencyi istnieje już oddawna. Cały świat cierpi z powodu inflancyi banknotów. Każdy plan, który nie spowoduje zmniejszenia gospodarki pieniądzmi papierowymi nie będzie w stanie usunąć trudności europejskich. Potrzeby Europy muszą być finansowane z kas osób prywatnych. Kraje o korzystniejszej walucie muszą większy brać udział w tej pożyczce. Ponieważ Amerykanie mają najwięcej do stracenia, nie można żądać od rządu amerykańskiego i finansistów amerykańskich, azeby udzielili nieograniczonego kredytu krajom, o których niezdolności płatniczej są przekonani. Ameryka i jej finansiści uprzytomniają sobie jednakowoż, że musi się przecież podnieść kredyt tych krajów, w przeciwnym razie ucierpi na tem eksport Ameryki.

Kołczak w armii japońskiej?

WIEDEN. Tel. wł. Z Helsingforsu donoszą, że wszystkie wiadomości o losach Kołczaka okazują się mylnemi, prawdą ma być tylko tyle, że Kołczak ze swoim sztabem wstąpił do armii japońskiej. Wojsko japońskie na Syberyi wschodniej do dnia 6 bm. liczyło 80.000 żołnierzy. Wszystkie ważniejsze punkta strategiczne zostały obsadzone przez Japończyków.

6 000 generałów denikinowskich.

Warszawa. (Tel. wł.) Dochodzą wieści że głównym powodem klęski półmilionowej armii Denikina były kłótnie osobiste nadmiernej liczby generałów denikinowskich. Okazuje się, że w armii rosyjskiej było około 6000 generałów. Generałowie ci, dzięki subwencyom angielsko francuskim, żyli doskonale.

Lenin o zmianie metod komunistycznych.

Rotterdam B. K. »Nieuwe Rotterdamsche Courant« donosi, że Lenin na zgromadzeniu w Moskwie miał oświadczyć, iż wersalski traktat pokojowy jest najcięższym obuchem, wymierzonym przez koalicyę sobie samej, gdyż mniejsze narody, które uważały dotychczas koalicyę za swoją opiekunkę przekonają się teraz, że zemstą zwoją koalicya szkodzi im.

Wilson nie przyniósł Europie ani wolności ani demokracyi. Państwa europejskie zanadto są zadłużone wobec Ameryki.

O stosunku Rosyi sowieckiej do wschodnich narodów, oświadczył Lenin: Celem przezwyciężenia trudności musi nastąpić zmiana w metodach komunistycznych, aby je zastosować do charakteru ludów wschodnich. Dopiero skoro komunizm zdobędzie Wschód, wówczas Zachód uzna Rosyę sowiecką.

Trocki zapowiada rewolucyę światową.

BAZYLEA. (Tel. wł.) »Times« donosi z Moskwy: W sowiecie donióśł Trocki, że armia bolszewicka liczy milion żołnierzy. Na wiosnę wydany zostanie rozkaz generalnej ofenzywy armii czerwonej na wszystkich frontach. Rok bieżący jest rokiem rewolucyi światowej.

Nowa afera korupcyjna w Czechach.

B. min Vrbensky przeciw Rasinowi.

PRAGA, PAT. W »Czeskiem Słowie« pojawił się artykuł byłego ministra aprowizacyi Vrbensky'ego, zarzucającej byłemu ministrowi finansów Dr. Raśinowi, że wraz z byłym ministrem Dr. Stranskym zawarł w czerwcu 1910 roku z kierownikiem towarzystwa handlowego »Ampra« znanym już z afery korupcyjnej Jóraka, Drem Fremdem umowę w sprawie dostawy t. zw. »kopry« (jądra kokosowe). Na interesie tym zarobiły banki czeskie, kryjące się za wymienionem towarzystwem 40 milionów koron. Ponadto Dr. Raśin już wtedy oddał Dr. Fremdowi w komis sprzedaż cukru. Vrbensky zarzuca następnie Dr. Raśinowi, że zawierał z prywatnemi czeskimi towarzystwami handlowemi umowy w sprawie dostawy środków żywności bez wiedzy a nawet wbrew woli ministerstwa aprowizacyi.

Dr. Rasin pobrał kilkakrotnie od zakładu obrotu zbożem, znaczniejsze kwoty, dochodzące kilka milionów. Na jaki cel miliony owe zostały użyte, jest dotąd niewiadomem. Dr. Vrbenski radzi wkońcu, aby przeprowadzić rewizyę w byłym oddziale walutowym ministerstwa finansów, które nigdy nie miało do dyspozycyi walut dla celów państwowych, natomiast szafowało niemi dla prywatnych petentów.

Rewelacye Dra Vrbensky'ego wywołały w czeskich kołach politycznych bardzo przykre wrażenie.

Wybory do parlamentu czeskiego 1 lutego.

PRAGA. (Tel. wł.) »Narodni Politika« donosi, że rząd czeski zamierza rozpisać wybory do parlamentu czeskiego na 1 lutego br.

Sytuacya w Zagłębiu ostrawskiem.

Morawska Ostrawa. PAT. Ministerstwo robót publicznych nadesłało pod adresem organizacyi górniczej w Mor. Ostrawie telegram z zawiadomieniem, że żądania strejkujących dotąd górników Zagłębia Ostrawsko karwińskiego zostaną zbadane przez specyalną komisyę, która zostanie w najbliższych dniach wysłaną do Ostawy. Komisya nie rozpocznie jednakże wcześniej swego urzędowania, zanim górnicy nie powrócą do pracy.

Rozdźwięki w P. S. L.

WARSZAWA. ((Tel. wł). Onegdaj obradowała grupa »Wyzwolenia« klubu sejmowego P. S. L. W obradach tych wzięli również udział niektórzy posłowie grupy »Piasta«. Chodziło o wyjaśnienie sprawy, czy ze względu na rozbieżność w poglądach na taktykę tych dwóch grup klubu P. S. L. nie należałoby pozostać nadal jedynie w łączności autonomicznej. Większość posłów właściwie wypowiada się za dalszym utrzymaniem dotychczasowej łączności. Są również zwolennicy podziału na dwa odrębne kluby bez jakiejkolwiek łączności. Ostateczna decyzya w tej zasadniczej sprawie zapadnie w tych dniach. W razie rozłamu obecna lewica P. S. L, stanęłaby w wyraźnej opozycyi do rządu.

Radni żydowscy w sprawie spoczynku niedzielnego.

Rada centr. zjazdów radnych żydowskich w Polsce wydała odezwę do radnych żyd., w której czytamy m. in. co następuje:

»Walka, którą posłowie nasi prowadzili dotychczas z mownicy sejmowej i w poszczególnych komisyach musi być przeniesiona do wszystkich ogólno-krajowych i komunalnych instytucyj, do których mamy możność dotrzeć, gdzie słowa nasze muszą być usłyszane.

Z energią, która w ciągu dziejów naszych zawsze nas cechowała i wykształciła, musimy i nadal bronić naszego prawa do odpoczynku sobotniego, prawa do pracy i egzystencyi.

Wzywamy wszystkich radnych żydowskich w Polsce, by wystąpili w radach miejskich z nagłym wnioskiem w sprawie odpoczynku niedzielnego, by przeprowadzili rezolucyę nawołującą, rząd do wniesienia do Sejmu poprawek do wyżej wymienionej ustawy, która grozi katastrofą ekonomiczną nietylko ludności żydowskiej lecz i całemu krajowi.

Żydowska Rada Narodowa dla Białorusi.

WARSZAWA. (Tel. wł.) Z Mińska donoszą: Wynikiem Zjazdu żydowskich gmin na Białorusi jaki niedawno obradował w Mińsku, jest utworzenie Żydowskiej Rady Narodowej dla Białorusi. Obejmuje ona wszystkie stronnictwa żydowskie i rozpoczęła już swoją działalność. Prezydentem Rady Narodowej obrano p. J. Bergera (syonistę).

Połączenie telefoniczne z Wiedniem było dziś przerwane.

Znaczenie nominacyi p. Herberta Samuela.

LONDYN, (Tel. wł.) »Jewish Chronicle« pisze z okazyi powołania Herberta Samuela do Palestyny: «Postanowienie rządu angielskiego, na mocy którego powołano p. Herberta Samuela jako doradcy gen. Allenby'ego w Palestynie jest dla nas nader radosnym objawem. Zmysł praktyczny, zdolności administracyjne i ogromne doświadczenie p. Samuela przyniosą Palestynie wielką korzyść.

Jesteśmy zadowoleni, że męża o takich zaletach znaleziono właśnie wśród Żydów gdzie zdolności idą w parze z miłością do kraju. To postanowienie należy uważać za podkreślenie specyalnych interesów żydowskich w Palestynie, a p. Samuel ma być znakomitym łącznikiem pomiędzy Organizacyą syońską a władzami palestyńskiemi.

Prof. Weizman o kolonizacyi Palestyny.

Przedstawiciel jerozolimskiego »Haarec« miał wywiad z prof. Weizmanem przed jego wyjazdem z Palestyny. Prof. Weizman oświadczył m. i. co następuje: »Deklaracya Balfoura i mandat nad Palestyną będą miały taką wartość, jaką im nadamy. Palestynie wyznaczono dogodne bardzo granice, prawdopodobnie szersze niż historyczne. W granicach tych stworzy się warunki, które odpowiadać będą naszemu rozwojowi. Otrzymamy znaczniejsze przywileje na roboty publiczne i zakupy ziemi i dóbr. Będziemy mogli korzystać z możności rozwijania języka naszego i naszych zakładów wychowawczych. Żydzi palestyńscy jakoteż Żydzi mieszkający nawet poza granicami Palestyny, lecz związani z nią uczuciem swym uważani będą za jedność polityczną tak, iż organizacya syońska uznaną zostanie jako siła polityczna. Żydzi wezmą udział w administracyi angielskiej w Palestynie i uzyskują wpływ na nią«.

Mówiąc o obecnych możliwościach oświadczył prof. Weizman, iż Anglia zgodziła się na rozpoczęcie w Palestynie już w czasie najbliższym pewnych prac praktycznych. Przytem wskazał prof. Weizman na rolę, jaką wobec wytworzonej na wschodzie Europy sytuacyi odegrać ma żydostwo amerykańskie. Baryerę atlantycką należy przełamać, a doktryna Monroego, która usypuje zwolna pewne wpływy wśród Żydów amerykańskich, nie powinna znaleźć u nas zastosowania.

*

Wczorajsze nasze doniesienie o sprawozdaniu Weizmana w Londynie uzupełniamy pewnemi charakterystycznymi szczegółami. Otóż dr Weizman wskazał w swem sprawozdaniu na sukcesy jakie dotąd osiągnęła żydowska kolonizacya rolna w Palestynie. Dawne systemy kolonizacyjne są dziś martwe, Żydowska polityka rolna w Palestynie oprzeć się musi o zasadę unarodowienia ziemi. Widoki są znakomite dzięki zastosowaniu nowoczesnych metod uprawiania ziemi.

Mówiąc o pracy przygotowawczej podniósł Weizman, że należy wybudować już w najbliższym czasie conajmniej 5.000 domów, co da zatrudnienie 5.000 robotnikom żydowskim. Ponadto daje się odczuwać potrzeba 2 do 3 tysięcy robotników innych kategoryi, którzy znajdą zajęcie w mniejszych przedsiębiorstwach pracujących nad rozwojem kraju oraz około 2.000 ludzi, którzyby znaleźli zajęcie w zakładach przemysłowych.

W końcu oświadczył dr Weizman, że wszystko co widział w Palestynie, wzmocniło w nim przeświadczenie, że rząd angielski stwa usilnie przy realizacyi deklaracyi Balfoura i że jeszcze współczesne pokolenie oglądać będzie Palestynę jako kraj mlekiem i miodem płynący.

Kwestya żydowska na Rusi zakarpackiej.

PRAGA. (Tel. wł.) Prezydent dyrektoryatu Rusi zakarpackiej dr. Jerzy Zsatkowicz wyraził się w interwewie ze współpracownikiem uzhorodzkiego »Közlöny«, że rozwiązanie kwestyi żydowskiej na Rusi karpackiej nastąpi w myśl życzeń Żydów, którzy w razie gdyby sobie tego życzyli, zostaną uznani za naród. Pozatem będą miarodajne dyrektywy z Pragi.

Na marginesie.

Tragedya Węgier.

Dotychczas nie wiedzieliśmy niestety na czem polega tragedya Węgier.

Tragedya tych nam tak dobrze znanych királyi—Madyarów, którzy wespół z c. k. Niemcami austryackimi gnębili przez dziesiątki lat wszystkie narody śp. monarchii, aż wkońcu wywołali wojnę światową.

Dopiero przed kilku dniami przejeżdżał przez Kraków jakiś urzędnik węgierski i zdradził współpracownikowi »Nowej Reformy«, na czem właściwie polega tragedya Węgier.

Oto: »nie tylko wyniszczyły je (Węgry) przewroty wewnętrzne ....najazdy.... okupacye...,ale nadto uszczuplono ogromnie ich terytoryum, przyczem nietylko pozbawiono ich panowania dotychczasowego nad wchodzącemi dawniej w skład państwa węgierskiego mniejszościami narodami, lecz nadto... Jest to tragiczna zmiana losu...«

Nie módz uciskać i maltretować mniejszości narodowych — nie módz panować nad słabszymi od siebie — — istotnie, cóż to za tragiczna zmiana losu, cóż to za katastrofalne nieszczęście dla narodu panów i władców, baronów i nadżupanów, miłośników gulasza i czardaszu!...

Bed i Wegrzy! — —

Czy zrozumieją oni kiedykolwiek, że gdyby się swego czasu dobrze byli obchodzili ze Słowakami, toby dzisiaj na Słowaczyźnie nie rządzili — Czesi?...

Widocznie jeszcze daleko im do tego zrozumienia. skoro niemożność gnębienia Słowaków uważają za — tragedyę...

Pepin.

Z sali koncertowej.

Wacław Kochański — Katarzyna Hoffman

Artyzm Kochańskiego przemawia do słuchacza najsilniej w zdaniach płynących powoli, tam gdzie kantylena mezza voce może działać liryzmem, śpiewnością, tam się zakrada do serca ton skrzypiec Kochańskiego. Martiniego »Audontino«, Regera »Preludio« mają w interpretacyi artysty — formę — w najogólniejszem tego słowa znaczeniu, to znaczy miarowość w każdym szczególe, świetny stosunek części do całości, wykonanie każdego tematu ze smakiem i zrozumieniem. Gdzie zaś się wysuwa na czoło siła, albo wirtuozerya — wrażenia artystyczne, jakie się ma z gry Kochańskiego — bledną. Tak n. p. dzoontow bieg »Campendii« natrafia na hamulce.

Program koncertu tworzył całość bardzo interesującą w czterech następujących punktach: Bach, muzyka starowłoska, muzyka nowoczesna, i koncert d' Ambrozia. Ten ostatni miał w reprodukcyi Kochańskiego nadzwyczajne napięcie i wprost dramatyczną siłę.

Koncert Katarzyny Hoffman (zdaje się debiut estradowy) przedstawił publiczności śpiewaczkę o silnym sopranowym głosie z lirycznem zabarwieniem; emisya jej głosu jest naturalna, barwa miękka i miła, dająca się przyciemniać i rozjaśniać z ogromną elastycznością. Intonacya jest bardzo pewna, jak to najlepiej wykazują staccata, gdzie na ewentualną »poprawkę« w trakcie śpiewu już niema czasu; deklamacya z natury inteligentna, ale jeszcze nie dość wykształcona, a artykulacya często wadliwa. Najlepiej czuje się artystka w aryach o lirycznym charakterze, byłaby więc niezawodnie dobrą interpretatorką pieśni. Ponieważ jest widocznem, że we wykształceniu śpiewaczki, kładło się przeważający nacisk na ćwiczenia raczej w kierunku tonalnym, jak deklamacyjnym, nie odpowiada jej wagnerowski »Sprechgesang« w którym słowo i ton się nierozłącznie kojarzą i wymagają z całą koniecznością precyzyi tak w tekscie muzycznym, jak i literackim.

Katarzyna Hoffman ma bezsprzecznie artystyczne zdolności i materyał głosowy.

F. S.

KRONIKA.

Kraków, 20 stycznia.

Kraków — Toruniowi. Prezydyum miasta wysłała na ręce dowództwa wojsk polskich w Poruniu telegram z wyrazami radości i życzeniami na przyszłość dla miasta, które po długiej niewoli wraca pod panowanie polskie.

Groźba wylewu Wisły. Z powodu ustawicznych deszczów Wisła w ostatnich dniach niebywale wezbrała, zasilona wodami górskiemi. Wczoraj wode zalała już niskie bulwary i płynęła szerokiem korytem, sięgając już dużych okiennic bulwarowych.

Kierownictwo regulacyi Wisły zawiadomiło nas póznym wieczorem, że stan wody na Wiśle wynosi 2.45 m powyżej stanu normalnego. Ponieważ stan wody powyżej 3 metrów grozi zalaniem niżej położonych dzielnic miasta, kierownictwo regulacyi Wisły w porozumieniu ze starostwem krakowskiem przygotowało ewentualną akcyę ratunkową.

Brak chleba kontyngentowego w mieście odczuwa ludność bardzo dotkliwie. W ubiegłym tygodniu wydano wprawdzie po 1 kg chleba na osobę, jestto jednak zaległa racya po dzień 3 bm. Należy się przeto konsumentom chleb za całe 2 tygodnie.

Ponieważ według zapewnień p. ministra aprowizacyi stan aprowizacyjny m. Krakowa znacznie się polepszył a w rzeczywistości przybrał stan katastrofalny — zwróciliśmy się do miarodajnych czynników o wyświetlenie sprawy.

Jak stwierdziliśmy, ministerstwo aprowizacyi przydzieliło dla Krakowa na miesiąc grudzień u. r. 150 wagonów zboża z Poznańskiego — nadesłało atoli dopiero 92 wagony, które w grudniu u. r. zostały skonsumowane. Na styczeń br. przydzieliło ministerstwo aprowizacyi również 150 wagonów zboża poznańskiego, z których ani jeden wagon nie nadszedł, nadto brak 56 wagonów z grudnia u. r. Prezydyum m. zwróciło się natychmiast do p. delegata Galeckiego z żądaniem bezzwłocznego skierowania do Krakowa transportów. Realnych rezultatów tych żądań dotąd nie ma.

Niezależnie od przydziałów poznańskich przydzieliło ministerstwo z transportów amerykańskich dla Krakowa 20 wagonów białej mąki, która również dotychczas nie nadeszła. Wobec tak katastrofalnego położenia zwróciło się prezydyum miasta po raz trzeci do władz centralnych z kategorycznem żądaniem zrealizowania przydziałów.

Wykupiony w ostatnich dniach jęczmień pozwala na wydanie na razie konsumentom pęcaku który w ilości po 25 dkg na osobę wydadzą sklepy rejonowe i konsumy od czwartku 22 bm. za odcięciem 61 odcinka dziennego legitymacyi zbiorowej.

Sprzedaż cukru. Prezydyum Gminy izraelickiej w Krakowie ogłasza, że począwszy od 21 bm. tj. od środy sprzedawać się będzie cukier w gmachu gminy żydowskiej wejście od ulicy Krakowskiej l. 45 codziennie z wyjątkiem sobót od g. $9^1/_2$ do $12^1/_2$ w południe za okazaniem legitymacyi chlebowej. Wysokość przydziału dla Stowarzyszeń dobroczynnych oznaczy Komisya.

W dniu 21 bm. mają się zgłosić osoby od A — E włącznie

»	22 »	» F — K	»
»	23 »	» L — O	»
»	25 »	» P — S	»
»	26 »	» T — Z	»

Zwraca się uwagę, że sprzedaż odbywać się będzie ściśle wedle wyżej oznaczonych dat i liter.

Zezwolenia na jazdę pociągami w czasie ograniczenia ruchu osobowego na kolejach polskich wydaje w Krakowie osobom cywilnym dyrekcya policyi.

W dniu wczorajszym od wczesnego rana gromadziły się w gmachu dyrekcyi policyi tłumy ludzi, gdzie przypuszczały szturm do biura przepustkowego, przyczem oczywiście nie obeszło się bez szturchańców, sprzeczek i kłótni. Dopiero w południe uformowano ogon, który ciągnął się przez cały korytarz i każdy po kilkugodzinnem wystawaniu w nim doczekał się swej kolei.

Cukiernik Piotrowski puszczał biały cukier na pasek. Biuro zwalczania lichwy przy dyrekcyi policyi zakwestyonowało wczoraj przed południem w sklepie Rubinsteina przy ul. Bożego Ciała 12 biały cukier kostkowy w ilości 16 cetnarów metrycznych w 17 skrzyniach. Cukier, ten był własnością Lubina Piotrowskiego, cukiernika na Dębnikach. Piotrowski otrzymał prawdopodobnie cukier w przydziale od władz aprowizacyjnych do wyrobu cukierków, jednak puszczał go na pasek. czego dowodem, większa ilość gotowych torb z cukrem już odważonym po kilka kilogramów. Cukier zakwestyonowano i odstawiono do magazynów tutejszego starostwa, oddział kontroli towarów w Krzysztoforach. Śledztwo przeciw Piotrowskiemu prowadzi energiczny komisarz policyi p. Kleczek.

Z komisyi teatralnej. W niedzielę odbyło się pod przewodnictwem wiceprezydenta Rollego posiedzenie komisyi teatralnej, na którem uchwalono preliminarz budżetu na r. 1920. Następnie przyjęto kwartalne sprawozdanie prof. Wiśniowskiego z działalności i rozwoju miejskiego kursu dramatycznego.

Z „Bagateli“. Karnawałowa farsa Hennequine'a i Vebera „Czy jest co do oclenia“ powtórzona będzie dzisiaj wieczorem. Premiera ciekawej komedyi Lothara Schmidta „Tylko sen“ odbędzie się nieodwołalnie we czwartek 22 bm. Reżyseryę prowadzi p. Ludwik Czarnowski — w rolach głównych ponadto wystąpią pp. Bilińska, Hańska i Serenlawa oraz Czyński, Trzywdar, Kaliciński i Posiadłowski. „Tylko sen“ na scenie „Bagateli“ otrzyma piękną wystawę.

Bilety nabywać już można przy kasie teatru karty abonamentowe zapewniają rezerwowanie miejsc do 12 w poł. dnia poprzedzającego premierę.

Operetka w Nowościach. Dziś ciesząca się niesłabnącem powodzeniem operetka E. Eyslera „Wicemałżonek“. We środę dyrekcya wystawia doskonale graną „Wesołą wdówkę“, która od dwu tygodni bez przerwy graną jest przy kompletnie wyprzedanej widowni.

Najbliższą nowością będzie „Rozwódka“ operetka w 3 aktach Leona Falla, pod reżyseryą p. Lewińskiego. „Rozwódka“ należy do najlepszych operetek współczesnych, to też niewątpliwie spotka się z takiem samem przyjęciem ze strony publiczności krak. jak i jej poprzedniczka „Wesoła wdówka“.

Siostry Wiesenthal w Teatrze Powszechnym. Nowy kierunek w tańcu nowoczesnym reprezentują Siostry Wiesenthal, cieszące się dzisiaj sławą wszechświatową. Podziw budzą siostry Wiesenthal nietylko swą sztuką baletową, lecz przedewszystkiem harmonią ruchów, cudowną grą barw, mimiką, gestem, wyrazem oka. Zapowiedź ich występu w Teatrze Powszechnym na dzień 23 bm. podziałała u nas elektryzująco i tłumy publiczności wypełnią salę po brzegi. Bilety do nabycia tylko u J. Rudnickiego linia A B.

Koncert Ignacego Manna z powodu wstrzymania ruchu kolejowego odbędzie się dziś o godz. 8 mej wiecz. w sali Sokoła.

Samobójstwo z rozpaczy po stracie męża. Wczoraj nad ranem po dłuższej chorobie zmarł w Krakowie b. pułkownik wojsk austryackich baron Rehm, zamieszkały przy Alei Słowackiego 9. Zrozpaczona po śmierci męża żona jego Aleksandra odebrała sobie życie wystrzałem z rewolweru, skierowanym w lewą pierś. Kiedy rano siostra zmarłej weszła do pokoju, zastała zimne zwłoki obojga małżonków. Na stole był list samobójczyni, w którym oświadcza, że nie mogąc przeżyć straty męża pozbawia się życia. Tragicznie zmarła liczyła lat 30 i pochodziła ze znanej rodziny przemysłowców warszawskich Lesserów.

Bezpieczeństwo publiczne w okolicy III Mostu pozostawia wiele do życzenia. W stronach tych już nietylko w nocy spóźniony przechodzień nie jest pewny życia, ale doszło już do tego, że w jasny dzień bandyci wyprawiają bezkarnie istne orgie. Wczoraj o g. 12 w południe napadło na montera Juliana Szymczuka przy ul. św. Wawrzyńca koło pewnego podejrzanego domu kilku bandytów, którzy zadali mu nożami kilka ran w ramię i przedramię, poczem zbiegli. Rannego opatrzyło pogotowie ratunkowe. Kilkakrotne apelowanie do dyrekcyi policyi, by nieco baczniejszą zwróciła uwagę na te zapomniane okolice, jak widzimy, przebrzmiały bez echa. Może ten jaskrawy fakt skłoni ją do ustanowienia tam wzmocnionych posterunków!

Miły synalek. Na pogotowie ratunkowe zgłosił się wczoraj 60 letni Andrzej Kusiak z Czarnej Wsi, którego syn pobił go w dotkliwy sposób za to, że służąc przy wojsku wolał wysiedywać w domu, a ojciec kazał mu zgłosić się do szeregów. Wyrodny syn wybił ojcu 2 zęby, ponadto ma on 15 sińców na całem ciele oraz zdarty naskórek na czole.

Kradzież kolejowa. Przytrzymano Wład. Goryczkę, lat 26, kolejowego stróża nocnego, przy którym znaleziono kilka kilogramów masła miodowego, pochodzącego z kradzieży w wozie kolejowym. Aresztowany tłumaczy się, że miód otrzymał od nieznanego mu żołnierza.

Aresztowanie. Kazimierz Rosiek, lat 28 aresztowany został za kradzież zarzutki i innych rzeczy wartości 3500 K na szkodę p. Floryana Szlachtowskiego zamieszkałego przy ul. Radziwiłłowskiej 5.

W tramwaju skradł niebezpieczny złodziej Edward Stączek drowi Jarsykowi portfel z 500 mk i dokumentami. Stączka aresztowano.

KOMUNIKATY.

Czytelnia „Ezra“ będzie od dnia dzisiejszego otwarta od godz. 5 do 9 wiecz.

Ceirej-Syon. Dziś o godz. 7·30 wieczór z cyklu referatów referat p. Freunda: Dzieje socyalizmu żydowskiego.

REPERTUAR TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO.

Wtorek „Zrzędność i Przekora“ Fredry. „Panna służąca“ Korzeniowskiego.
Środa „Tartuffe“ Moliera.
Czwartek „Zrzędność i przekora“ Fredry, „Panna służąca“ Korzeniowskiego.
Piątek „Nina“ L. Kampfa.
Sobota „Sędziowie“ Wyspiańskiego, „Elektra“ Hoffmannsthala.
Niedziela pop. „Betleem polskie“ Rydla.
Niedziela wiecz. „Betleem“.

REPERTUAR TEATRU M. POWSZECHNEGO.

Wtorek „Krzyżacy“.
Środa „Białe fartuszki“.
Czwartek Wieczorek uczniów gimnazyalnych.
Piątek, Wieczór sióstr Wiesenthal.
Sobota pop. „Alzacya“.
wieczorem „Baron cygański“.
Niedziela popoł. „Dwaj złodzieje“.
wieczór „Krzyżacy“.

REPERTUAR TEATRU „BAGATELA“

Wtorek: „Czy jest co do oclenia“.
Środa: „Kobieta bez skazy“.
Czwartek: „Tylko sen“ (nowość).
Piątek: „Tylko sen“.

REPERTUAR OPERETKI w „NOWOŚCIACH“.

Wtorek „Wiec małżonek“.
Środa „Wesoła wdówka“.
Czwartek „Cnotliwa Zuzanna“.
Piątek „Wesoła wdówka“.

Z kraju.

Paderewski obywatelem honorowym Poznania (PAT). W najbliższym środowym posiedzeniu poznańskiej Rady miejskiej ma być uchwalony wniosek o przyznaniu Ignacemu Paderewskiemu obywatelstwa honorowego miasta Poznania.

Śmiałe włamanie. LWÓW. PAT. U biegłej nocy dokonali złodzieje śmiałego włamania się do Kasy Intendantury Dowództwa Okręgu etapowego we Lwowie przy ul. Kopernika w dawnym gmachu ruskiego seminaryum. Z rozbitej kasy skradziono znaczną gotówkę, przeważnie w markach polskich. Według pobieżnych informacyi gotówka która znajdowała się w kasie, przedstawiała wartość milionową. Po okradzeniu kasy włamali się złodzieje do jadalni oficerskiej, znajdującej się w tym samym gmachu i skradli większą ilość prowiantów i trunków. Sprawa przedstawia się o tyle zagadkowo, że żołnierz stojący na warcie nie zauważył nikogo podejrzanego, wchodzącego do budynku. Śledztwo w toku.

Rewizya w Urzędzie walki z lichwą w Łodzi. ŁÓDŹ. (PAT). Dziś o godzinie 9 rano pod kierownictwem naczelnika policyi kryminalnej Mięsowicza dokonały organy policyjne z polecenia prokuratoryi nagłej rewizyi w urzędzie walki z lichwą i spekulacyą. Gmach urzędu otoczono oddziałami policyi i zamknięto wszystkie wyjścia. Po przejrzeniu wszystkich ksiąg i wykazów, protokołów etc. badano urzędników i referentów. Następnie przeprowadzono rewizyę w prywatnych mieszkaniach wszystkich urzędników. Wynik rewizyi jest aż do czasu ukończenia dochodzenia trzymany w tajemnicy.

Ze świata.

Rozmowy telefoniczne z niem. Austryą są już, jak donoszą z Pragi, dopuszczone od dnia wczorajszego z tem jednakowoż, że zamiast doty chczasowych 4 linii, będą stały do dyspozycyi tylko dwie.

Straszna katastrofa morska. Havas. Parowiec wiozący francuskich Afrykan płynących z Bordeaux do Senegalu, podczas burzy wpadł na wysokość la Rochelle na skałę i zatonął. Z 460 podróżnych uratowało się s a l e d w i e p i ę c i u.

Światowa produkcya duchowa w r. 1918. Miesięcznik berneńskiego międzynarodowego biura związku dla ochrony duchowego prawa autorskiego, przynosi ciekawą statystykę produkcyi pracowników duchowych w Europie i w Ameryce w r. 1918. W języku niemieckim wyszło w r. 1918 14.743 dzieł (w r. 1913 35 078) W Danii ukazało się w r. 1918 5 305 dzieł (w r. 1913 3.635), w Szwajcaryi 1764, w Holandyi 3681, w Stanach Zjednoczonych zmniejszyła się liczba dzieł autorów amerykańskich, którzy w r. 1916 wydali 9085 dzieł, w r. 1917 — 7107, w r. 1918 — 7686 W Anglii ubytek ten jest jeszcze większy, W r. 1913 wydano tam 12 379 dzieł w r. 1917 — 8131, w r. 1918 — 7716. Hiszpania wykazuje w r. 1913 2237 publikacyi, w r. 1918 tylko 1219. We Włoszech spadła produkcya w tem pięcioleciu z 11 100 na 5401. Taksamo we Francyi, gdzie w r. 1913 wydano jeszcze 11.460 nowych dzieł, w r. 1917 — 5054, a w r. 1918 4484

Dział gospodarczy

Odbudowa Małopolski. Celem omówienia sprawy organizacyi odbudowy Małopolski zwołało ministeryum robót publicznych na dzień 24 stycznia r. b. ankietę, której obrady odbywać się będą pod przewodnictwem podsekretarza stanu inż. Henryka Dudeka w Sali Towarzystwa Politechnicznego we Lwowie i potrwają około 3 dni. W ankiecie wezmą udział m. i.: przedstawiciele klubów poselskich z Małopolski, Towarzystwa Rolniczego w Krakowie, Tow. Technicznego w Krakowie i Izby Handlowej i Przemysłowej w Krakowie.

Nowe linie kolejowe. Kosztem skarbu rozpoczęto budowę następujących linii kolejowych: 1) Kutno—Strzałków (111 klm.), 2) Nasielsk—Sierpsj—Płock (122 klm.), 3) Widzew—Zgierz—Łęczyna (45 klm.) W najkrótszym czasie ma się rozpocząć budowę węzła warszawskiego i krakowskiego oraz przebudowę linii Lublin—Szczebrzeszyn—Bełżec (145 klm.

Kryzys węglowy w Polsce Zastanowienie ruchu osobowego na dni 14, po wstrzymaniu całego szeregu pociągów osobowych w ostatnich tygodniach wpłynie niechybnie na całe życie gospodarcze, któremu daje się we znaki złe funkcyonowanie poczty, telegrafu i telefonu. Produkcya węgla w polskich zagłębiach wynosiła w roku 1915 w Dąbrowskiem miesięcznie 560000 ton, obecnie 450000 ton, w roku 1913 w zagłębiu krakowsk. 160000 ton, obecnie 129000 ton. Wielka Brytania produkuje obecnie 92 proc. przedwojennej produkcyi, Niemcy 80 proc. Czechosłowacya 78 proc. Francya 75 proc., Włochy 66 proc., Polska 40 proc., Austrya 25 proc przedwojennej produkcyi.

Polska zjednoczona spotrzebowała przed wojną około 17·6 miliona ton, z tego 50 proc. bo 8 mil. ton nadchodziło do Polski z Górnego Śląska i Cieszyńskiego. O ileby Polska mogła uzyskać potrzebny węgiel tj. 1170000 ton miesięcznie to cały szereg fabryk unieruchomionych wskutek braku opału mógłby się zabrać do produkcyi i zatrudnić 100.000 robotników.

Przemysł papierowy w Polsce. Przed wojną było w Kongresówce czynnych 10 fabryk papieru z 24 maszynami. Z tego 4 maszyny produkowały bibułę (rocznie około 2640 ton), 3 maszyny papier rotacyjny (9000 ton) 9 maszyn kancelaryjny i inny, (27.000 ton), 8 maszyn papier do pakowania (24 000 ton) Ponadto 9 fabryk produkowało tekturę (5000 ton). Fabryki te zatrudniały 4 300 robotników. Z całej produkcyi Kongresówka eksportowała do Rosyi 90 proc. bibułki, 50 proc. papieru gazetowego, 70 proc. kancel., 50 proc. do pakowania. Galicya produkuje bibułki papierosowe. Poznańskie i Prusy zachodnie nie mają fabryk papieru. Obecnie na 24 maszyn czynnych jest tylko 11. Powodem unieruchomienia innych jest brak węgla i wywiezienie części składowych maszyn przez okupantów.

Wywóz szczecin i włosia końskiego z Małopolski, mimo własnego wielkiego zapotrzebowania zostaje dozwolonym. Nasz przemysł szczotkarski będzie musiał walczyć nie tylko z brakiem surowca, lecz także z drożyzną materyału.

GIEŁDA KRAKOWSKA, z dnia 19 bm.

Waluty:	Żądanie	Podaż	Transakcye:
Ruble carskie po 100 rb.	—·—	—·—	—·— —·—
„ „ „ 500 „	216.—	226 —	225, 222, 225.—
„ dumskie	:—	—.—	——.—
Franki franc.	—·—	—·—	—·— —·—
Praga	—·—	—.—	—.— —·—

Z Giełdy. Wobec uchwalenia przez Sejm relacyi korony do marki, Zarząd Giełdy krakowskiej uchwalił z dniem dzisiejszym nie dopuszczać dalszych tranzakcyi giełdowych odnośnie do marek polskich i skreślić odnośną rubrykę w swej cedule.

Redaktor naczelny i odpow. Dr Wilhelm Berkelhammer — Drukiem M. Deutschera w Krakowie, Bożego Ciała 10 — Tel. 1556.